

Oslo, 16.12.2011

Kunnskapsdepartementet

Høring – forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov – Nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m.

Norsk Lektorlag viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 04.11.2011.

Departementet er særlig interessert i vårt syn på følgende problemstillinger og synspunkter :

- A) Øke statusen til lærerne og rekruttere flere gode lærere for fremtiden, bl.a gjennom å styrke kvaliteten på lærerutdanningen og videreutvikle lærerprofesjonen. Partnerskapet Gnist arbeider med disse problemstillingene. (s.19).
- B) Rekkefølgen for innføring på de ulike trinnene samt vurdering av muligheten til å rekruttere nok kvalifiserte lærere til å dekke behovet for nye lærerårsverk som vil utløses, i ulik grad, avhengig av modell og nivå på en bestemmelse om lærertetthet.(s.20)
- C) Kravet til om en minsteressurs skal være på kommunenivå eller på skolenivå, og om synspunkter på hvilken gruppestørrelse som bør fastsettes på de ulike trinn. (s.20)
- D) Bør krav til minimumsressurs også gjelde på skolenivå for private skoler ?

Norsk Lektorlag har følgende synspunkter på disse problemstillingene :

A.

Høringsnotatet har en omtale som illustrerer hvor det er potensial for å rekruttere flere lærere/adjunkter/lektorer til skolen. Det understrekes at tallene er usikre anslag. Hvis man i fremtiden skal lykkes med å rekruttere flere lærere/adjunkter/lektorer, må følgende betingelser være oppfylt :

For å øke statusen til lærere/adjunkter/lektorer er fleksibel arbeidstid og økt lønn vesentlig. Arbeidstiden må organiseres slik at undervisning i klasserommet blir prioritert og at lærere/adjunkter/lektorer kan bruke sin arbeidstid fleksibelt til beste for elevenes læring. Høringsnotatet s.18 peker på følgende : ” *departementet vil også peke på at gode arbeidsvilkår er en viktig faktor både for å tiltrekke og beholde dyktige lærere i skolen. Innføring av en lovfestet minsteressurs kan bidra til å sikre lærerne bedre arbeidsvilkår og tid til den enkelte elev på de skolene som blir berørt. Dette kan bidra til å rekruttere personer med lærerutdanning som arbeider i andre sektorer og at flere utsetter pensjonering på disse skolene*”.

Adresse: Akersgt. 41
0158 OSLO

Internettsider:
WWW.NORSKLEKTORLAG.NO

E-post:
SEKRETARIATET@NORSKLEKTORLAG.NO

Tlfnr 24 15 50 00
Faksnr. 24 15 50 01
Lederens mobtlf. 913 27 691
Generalsekretærens mobtlf. 481 71 611

Norsk Lektorlag mener at økt lærertetthet vil bidra til at flere lærere får gode rammevilkår, blant annet til for-/etterarbeid knyttet til undervisning og oppfølging av den enkelte elev. Dette vil gjøre yrket mer attraktivt.

Det må utdannes flere lektorer, og lektorutdanningen må styrkes. NLL har i arbeidet med ny rammeplan for PPU og 5-årig lektorutdanning kommet med krav om strengere opptakskrav og karakterkrav, både ved inntak og underveis i studiet. Antall lektorer som arbeider på ungdomstrinnet, må økes. Økt antall lektorer på ungdomstrinnet vil medføre økt status for læreryrket generelt og bidra til å videreutvikle lærerprofesjonen. Departementet understreker i høringsnotatet (2.3.) at i tillegg til høyere lærertetthet må opplæringen organiseres på en slik måte at elevenes læringsutbytte blir bedre. Departementet viser blant annet til Hattie (2009), som peker på at en forklaring på at redusert klassestørrelse ikke fører til bedre elevprestasjoner, er at undervisningsopplegget ikke endres. Økt antall lektorer på ungdomstrinnet vil være et viktig tiltak for å sikre bedre elevprestasjoner. "Lektoreffekten" er blant annet dokumentert gjennom resultatene fra de nasjonale prøver og i forskningsrapporten fra Senter for økonomisk forskning (SØF) fra 2008.

Selv om det ikke kan påvises noen direkte sammenheng mellom økt lærertetthet og elevenes læringsresultater, kan økt lærertetthet som nevnt føre til bedre arbeidsforhold for lærerne. Med ansvar for færre elever vil den enkelte lærer få bedre muligheter til å lykkes, og dette kan igjen gjøre yrket mer attraktivt.

Økt lønn er også et viktig tiltak for å rekruttere og beholde gode lærere/adjunkter/lektorer. Nå er det partene i arbeidslivet som forhandler lønn og arbeidstid, men Kunnskapsdepartementet må likevel ta et større politisk ansvar for å heve lønnsnivået til lærere/adjunkter/lektorer og for å tilrettelegge for en fleksibel arbeidstid for lærerne. Departementet kan ta det politiske ansvaret i disse sakene blant annet gjennom GNIST – samarbeidet. Departementet kan også i større grad bruke lovverk og forskrifter for å heve statusen til lærere/adjunkter/lektorer.

B.

Norsk Lektorlag er enig med Kunnskapsdepartementet i at en lovfesting av en minimumsressurs i grunnskolen bør knyttes til beregnet gjennomsnittlig gruppestørrelse i ordinær undervisning. NLL er også enig i at behovet for tiltak er størst på ungdomstrinnet. Vi vil imidlertid anføre at lovfesting av minimumsressurs og maksimumsgrense for beregnet gruppestørrelse også er nødvendig på barnetrinnet, ikke minst fordi det er på dette trinnet de grunnleggende ferdighetene i å kunne lese, skrive og regne blir lagt. Vi ser også en tendens til at noen videregående skoler har svært store elevgrupper, særlig på Studiespesialiserende program (35-37 elever i klassen.). Dette er uforenlig med elevenes forventninger om individuelt tilpasset opplæring. Norsk Lektorlag mener at departementet bør kartlegge lærertettheten i Studiespesialiserende program og vurdere om det også trengs tiltak her.

Departementet skriver på s.12 i høringsnotatet at lærere uten godkjent utdanning utgjør ca 4% av alle årsverk til undervisning og at dette er nærmest uendret siden skoleåret 2009-10. Videre skriver departementet på s. 23 at *"i en situasjon der en kommune ikke greier å rekruttere lærere med godkjent kompetanse, vil det være mulig å midlertidig tilsette lærere uten godkjent utdanning"*. Norsk Lektorlag mener det bør innføres en frist for skoleeier på 3 (5 år?) for skoleeier til å sørge for at ufaglært undervisningspersonell får tilbud om etter- og videreutdanning , slik at de får godkjent utdanning. Skoleeier må også aktivt bruke

lønnspolitikken for å sikre rekruttering av lærere/adjunkter/lektorer med godkjent utdanning. Det er en viss fare for at et minstekrav til lærertetthet kan få enkelte skoleeiere til å ansette undervisningspersonale med lavere kompetanse enn ønskelig fordi dagens minstelønnssatser er så lave at skolen taper kampen om høy kompetanse. Nye bestemmelser om minsteressurser bør derfor følges av en innskjerping av krav til kompetanse for undervisningspersonalet. Det er et entydig resultat av skoleforskningen at den viktigste faktoren som skolen kan bidra med, er gode lærere. Dette er langt viktigere enn mange lærere.

C.

Norsk Lektorlag mener kravet til en minsteressurs bør være på skolenivå. Det er på skolenivå man er nærmest klasserommet og har best kunnskap om hvordan ressursene skal brukes for å fremme best mulig læring for elevene.

På årstrinnene 8 – 10 mener Norsk Lektorlag at den enkelte skole samlet ikke skal ha en gjennomsnittlig gruppestørrelse som overskrider 20 elever pr. lærer, beregnet ved å dele antallet elevtimer på antallet lærertimer. Dette gjelder ordinær undervisning.

D.

Norsk Lektorlag mener krav til minimumsressurs også bør gjelde på skolenivå for private skoler.

Innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever

Norsk Lektorlag støtter departementets forslag om innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever. Vi mener dette er helt nødvendig hvis disse elevene skal ha et tilfredsstillende utbytte av skolegangen. De må nå et visst norsknivå før de kommer inn i vanlige klasser.

Opplæring ved behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Norsk Lektorlag støtter departementets forslag.

Med hilsen

Gro Elisabeth Paulsen (sign.)

Leder

Norsk Lektorlag